

XVII. Γεωπολιτική ανάγνωση του Συστήματος της ΝΑ Μεσογείου και έρηντογανικός αναθεωρητισμός

[ΕΛΛΗΝΟΡΩΣΣΙΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΟΡΟΥΜ, *Επιστημονική Ημερίδα "Ελλάδα -Ρωσία: 2η χιλιετία φιλικών σχέσεων"* Ζάππειον Μέγαρον. Ένώπιον ΥΠΕΞ Ρωσικής Όμοσπονδίας Σεργκεί Λαβρόφ, 02 Νοεμβρίου 2016]

Α. Η εικών της γεωστρατηγικής άσφαλείας και άποσταθεροποίησης στην Ν/Α Μεσόγειο.

Τò Μεσανατολικò γεωπολιτικò σύστημα, άναδιαρθροῦται με ταχυτάτους ρυθμοὺς καὶ οἱ έσωτερικὸι πυλώνες ισχύος τῶν έκάστοτε ὑποσυστημάτων του διαμορφώνουν ένα πολύπλοκο δίκτυον άνακατανομής ισχύος έπηρεαζόμενο με πρωτοφανείς τρόπους άπό τούς Πόλους Ίσχύος τοῦ Ύπερσυστήματος, ὅπως οἱ ΗΠΑ, ἡ Ρωσία, ἡ Κίνα, καὶ συγκεκρωμένα κράτη-μέλη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ένώσεως. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ άκρως ένδιαφέρουσα είναι ἡ πλήρης άποτυχία τῆς Δημοκρατικῆς administration τῆς Οὐάσιγκτων, νά δημιουργήσει μίαν «ίσλαμο-δημοκρατικὴ» Τουρκία ἡ ὁποία, με έργαλειον προβολῆς ισχύος τὴν Ὁργάνωση τῶν Άδελφῶν Μουσουλμάνων τῆς Αἰγύπτου¹, θά έλειτουργοῦσε ὡς ισλαμικὸ ὕπου «δημοκρατικὸ» πρότυπον διακυβερνήσεως γιὰ ὅλες τὶς ισλαμικὸ πολιτικὸ ὑποβάθρου χῶρες τῆς Εὐρυτέρας Μέσης Άνατολῆς, άποτελοῦσα καὶ γεωστρατηγικὸν άνάχωμα στὶς Μεσογειακῆς βλέψεις τῆς Ρωσίας.

Εἶναι άκόμη άξια καταγραφῆς, ἡ διὰ δυτικῶν χειρῶν —άμερικανικῶν καὶ άλλων— άνατροπή, τῶν μέχρι πρό τινος ισχυρῶν συμμάχων τῆς Δύσεως καὶ δὴ τῆς Οὐάσιγκτων, ὅπως τοῦ Προέδρου Μπουμπάρακ στὴν Αἴγυπτο, τοῦ Μπέν Άλη στὴν Τυνησία αλλά καὶ τοῦ ὁψίμως δυτικοποιηθέντος συνταγματάρχου Καντάφη εἰς τὴν Λιβύη.

Ένέργειες, οἱ ὁποῖες ὠδήγησαν σὲ πλήρη άποτυχία τὸ άμερικανικῆς έμπνεύσεως στρατήγημα τῆς οὔτω κληθείσας «Άραβικῆς Άνοιξεως»² ἡ ὁποία —ὅπως εἶχα έγκαίρως, ὅσον καὶ ένοχλητικῶς γιὰ διάφορα δυτικὰ ὄτα— προβλέπει³, κατέλη-

1. Σ.Συντ.: Περὶ αὐτῶν, Ρέφαατ άλ-Σαἡντ, έν Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγᾶ, *Άραβοίσλαμικὸς κόσμος*, Λεμίων, έν Αθήναις 2016, σ.σ. 263-351 καὶ Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγᾶ, *Άδελφοὶ Μουσουλμάνοι. Η μήτρα τῆς ισλαμιστικῆς τρομοκρατίας. Η μαρτυρία τοῦ έξ άπορρήτων τοῦ ένάρχου Νάσερ Σάμη Σάραφ*, Λεμίων, έν Αθήναις 2017.

2. Σ.Συντ.: Σχετικῶς, Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγᾶ. Η «άραβικὴ άνοιξις» άπό τὸν Μουμπάρακ εἰς τὸν Σίση. Άπόρρητοι καὶ μυστικὰ συνομιλῆαι καὶ έπαφαὶ τοῦ ἡγέτου τῆς αἰγυπτιακῆς άριστερῆς καθηγητοῦ Ρέφαατ άλ-Σαἡντ, Λεμίων, έν Αθήναις 2017.

3. Ι. Θ. Μάζης, "Γεωπολιτικὴ Άνάλυσις τοῦ Συστήματος τῆς Εὐρυτέρας Μέσης Άνατολῆς

ξε σὲ «ἰσλαμιστικὸν χειμῶνα» μὲ διεθνῆ διασπορὰ ἐκρήξεων καὶ ἐστιῶν σαλαφιστικοῦ-τακφιστικοῦ ριζοσπαστισμοῦ.

Αἰτία εἶναι αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ γεωστρατηγικῶν ἐπιλογῶν τῶν ΗΠΑ ὡς πρὸς τὴν στάση τοῦς ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Ἰράν, τὸ Κουρδικὸ ἔθνο-ἀπελευθερωτικὸ κίνημα στὴν Μέση Ἀνατολή, τὶς ἰσραηλινὲς —δικαιολογημένες ἱστορικῶς— φοβίες καὶ τὸ ἰσλαμιστικὸ κίνημα εἴτε αὐτὸ ἔχει τὴν μορφὴ τοῦ σαλαφιστικοῦ προτύπου εἴτε αὐτοῦ τῶν Ἀδελφῶν Μουσουλμάνων.⁴

Ὁ ἀνωτέρω ἀμερικανικὸς γεωστρατηγικὸς σχεδιασμὸς εἶχε ὡς στόχο τὴν διάσπαση τοῦ σηιτικοῦ ἄξονος Τεχεράνης-Δαμασκοῦ-Λιβάνου καὶ τὴν ἐπιλογὴ τῶν ἐνεργειακῶν ὁδῶν οἱ ὁποῖες θὰ ἀπέκλειαν τὴν ἐπιρροὴ τῆς Τεχεράνης (συμμάχου τῆς Μόσχας) στὴν ἀγορὰ τῆς Ε.Ε. Τὸ κέντρο βάρους αὐτοῦ τοῦ ἐνοχλητικοῦ ἄξονος ἦταν ἡ Συρία. Ἐκεῖνος ὁ κρικός λοιπὸν ἔπρεπε νὰ διαρραγεῖ.

Σὲ παρόμοιες περιπτώσεις, ἡ ἐξαμβλωματικὴ καὶ ἐργαλειακὴ χρῆσις τῶν δῆθεν «ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων», ἡ ἐπίσης ἐργαλειακὴ χρῆσις τῶν κυβερνητικῶς χειραγωγουμένων ΜΚΟ ([GO]-NGO'S⁵) καὶ ὁ «στρατιωτικὸς ἀνθρωπισμὸς» (military humanism) διὰ τῶν «εἰρηνευτικῶν ἐπιχειρήσεων», εἶναι τὰ καταλληλότερα ἐργαλεῖα. Καὶ αὐτὰ ἐχρησιμοποιήθησαν. Μαζῆ μὲ αὐτὰ ὅμως, πρόσφορον ἐργαλεῖον ἦτο καὶ τὸ σονιτικὸ σαλαφιστικὸν ἰσλαμιστικὸν Κίνημα, ριζικῶς ἀντίθετο τοῦ σηιτικοῦ δόγματος τῆς Τεχεράνης, τῆς λιβανικῆς Χεζμπαλά καὶ τῆς Ἀλαουιτικῆς Δαμασκοῦ. Ἡ ἐργαλειακὴ του χρῆσις συνεπῶς ἦτο ἀπαραίτητος. Καὶ ἔγινε μὲ τὰ σημερινὰ ἀποτελέσματα.

Τὸ «ἄνθος τοῦ Κακοῦ» αὐτοῦ τοῦ «ἰσλαμιστικοῦ χειμῶνος», εἶχε τὶς ρίζες του στὸ ἴδιο προταγματικὸ, γεωστρατηγικῶς, ἔδαφος: ἀναχαίτησις τῆς προβολῆς ἰσχύος τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Κίνας στὴν Μεσόγειο κατὰ τὴν παρούσα φάση, ὅποτε καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Δύσεως προσανατολίζεται πρὸς τὶς μεγάλες διεθνεῖς ὑπεράξιες τῶν ἀγορῶν καὶ τῶν γεωστρατηγικῆς σημασίας θαλασσίων ἐμπορευματοκινῶν ὁδῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ, ἀφήνοντας ὀπίσω του μεγάλα κενὰ ἀμυντικῆς καὶ πολιτικῆς δυτικῆς ἐπιρροῆς καὶ προβολῆς ἰσχύος.

Β. Ἡ γεωστρατηγικὴ αὐτονόμησις τῆς Τουρκίας καὶ οἱ δυνατὲς συνέπειές της

Οἱ ἀνωτέρω στρατηγικὲς ἀστοχίαι τῆς Δύσεως ἐτροφοδότησαν τὴν "αὐτονόμη-

στὴν παρούσα συγκυρία", σ.σ. 29-46 in I. Θ. Μάζης, Κ. Νικολάου-Πατραγᾶς (Ἐπιμ), *Αἱ Ἀραβικαὶ Ἐξεγέρσεις καὶ ἡ Ἀναδιαμόρφωσις τοῦ Ἀραβοἰσλαμικοῦ Κόσμου*, [Πρακτικὰ Ἀ' Διεθνoῦς Μεσανατολικοῦ Συνεδρίου τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ I. Θ. Μάζης, 10-12 Δεκεμβρίου 2012], Ἐκδόσεις Λειμῶν, Ἐν Ἀθήναις 2013, σελ. 922.

4. Σ.Συντ.: Ρέφαατ ἄλ-Σαήντ, *Ἡ διαπάλη ἰσλάμ καὶ ἰσλαμισμού. Ἱστορία καὶ ἰδεολογία τῆς ἰσλαμιστικῆς τρομοκρατίας*, εἰσαγωγὴ-μετάφρασις Κυρ. Θ. Νικολάου-Πατραγᾶ, Παπαζήσης, ἐν Ἀθήναις 2015.

5. (GO)NGO'S, εἶναι ἡ εἰρωνικὴ ἐκδοχὴ τῶν κατευθυνόμενων ἀπὸ κυβερνήσεις, δῆθεν, NGO'S. Σημαίνει: [Go]vermental [N]on [G]overmental (!) [O]rganisations!

ση" της Τουρκίας ως πρὸς τὸ ΝΑΤΟ ὅπως καὶ τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας ἀπὸ τὴν παραδοσιακὴν παρακολουθηματικὴ τῆς (bandwagoning) στάση ὡς πρὸς τὶς πρόσφατες γεωστρατηγικὲς ἐπιλογὲς τοῦ Προέδρου Ὀμπάμα.

Οἱ λόγοι εἶναι διανυγείς: ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ ὑπαρξιακὸς φόβος τῆς Ἀγκύρας γιὰ τὸ ζήτημα τῆς Κουρδικῆς ἀποσχίσεως καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ Ρυάντ γιὰ τὴν ἐπαπειλούμενη ἀνατροπὴ τῶν ἰσορροπιῶν στὸν Περσικὸ Κόλπο πρὸς ὄφελος τῆς Τεχεράνης.

i) Ἡ πολιτικὴ τοῦ Προέδρου Ποῦτιν, εἰς τὴν παρούσα φάση ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ τελειότερα μετασοβιετικὰ λεπτοουργήματα:

α) εἶναι σαφές ὅτι Μόσχα καὶ Οὐάσιγκτων δὲν ἐπεδοκίμαζαν τὴν συμπεριφορὰ τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Συρία, κατὰ τὸ τρέχον ἔτος 2016. Εἶναι σαφές ὅτι θὰ ὑπῆρξε ἓνα σιωπηρὸ gentlemen agreement μεταξύ των γιὰ τὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὴν ἐξουσία τοῦ Ἑρντογὰν

β) μὲ δεδομένη συνεπῶς, τὴν διάθεση τῶν ΗΠΑ καὶ τοῦ ΝΑΤΟ νὰ μὴ ἀναστείλουν τὰ σχέδια περὶ "Ἀντιπυραυλικῆς Ἀσπίδος" τὰ ὁποῖα σαφῶς ἐστόχευαν τὴν Ρωσσία, ἡ Μόσχα εὐλόγως ἠμύνθη μὲ κινήσεις ὑβριδικοῦ πολέμου ἐναντίον ἑνὸς ρωσοφοβικοῦ καὶ νεο-ψυχροπολεμικοῦ ΝΑΤΟ.

γ) μιὰ διαταραχὴ ἰσορροπιῶν στὴν ζώνη Ἀσφαλείας τῆς Ν/Α Πτέρυγος τοῦ ΝΑΤΟ εἶναι τὸ βέλτιστο προσδοκώμενο γιὰ τὴν Μόσχα. Ἡ Μόσχα θὰ ἐπέλυε γιὰ ἰκανὸ χρονικὸ διάστημα ζητήματα ἀπειλῶν στὸ μαλακὸ τῆς ὑπογάστριο, αὐτὸ τῶν μουσουλμανικῶν Δημοκρατιῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, τὸ ὁποῖον καὶ ὀνομάζει ὡς ἐγγὺς ἐξωτερικόν. Ἀναφερόμεθα σὲ μιὰ πιθανὴ διάρρηξη τοῦ Rimland (κατὰ Spykman) εἰς τὴν ἄκρως εὐαίσθητον περιοχὴ τῆς Ν/Α Πτέρυγός του, δηλαδὴ στὸ ὑποσύστημα Ἑλλάδος-Τουρκίας.

ii) Ἡ Μόσχα, εἶχε διαμεσολαβήσει γιὰ τὸν ἔλεγχο τοῦ πυρηνικοῦ προγράμματος τῆς Τεχεράνης μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Οὐάσιγκτων, ἀκριβῶς γιὰ νὰ ἀνατρέψει τὴν διπλωματικὴ φιλολογία περὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῆς ΝΑΤΟϊκῆς ἀντιπυραυλικῆς ἀσπίδος, ἡ ὁποία ὑποτίθεται ὅτι εἶχε ὡς στόχο τὴν ἄμυνα ἔναντι ἑνὸς πυρηνικο-ποημένου Ἰράν. Ἡ προσπάθειά του αὐτὴ ἀπέδειξε ὅτι τελικῶς ἡ «Ἀσπίς» εἶχε ὡς ἀντικειμενικὸ στόχο τὴν Μόσχα καὶ ὄχι τὴν Τεχεράνη!

iii) Συνεπῶς, ἡ Μόσχα ὄφειλε νὰ ἀκυρώσει, ἀκόμη καὶ ἔναντι ὑψηλοῦ τιμήματος, τὴν ΝΑΤΟϊκὴ δυνατότητα ἐπεκτάσεως τῆς «ἀντιπυραυλικῆς ἀσπίδος» στὶς τουρκικὲς ἀκτὲς τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Θὰ ἔπρεπε συνεπῶς νὰ ἀνατρέψει τὴν γεωστρατηγικὴ βεβαιότητα τῆς Οὐάσιγκτων στὴν περιοχὴ, ὠθώντας σὲ ἀναθεωρητικὴ συμπεριφορὰ ὡς πρὸς τὴν Βορειο-ἀτλαντικὴ Συμμαχία τὸν ἓνα ἐκ τῶν δύο πυλώνων τῆς: τὴν ἰσλαμιστικὴ Τουρκία.

iv) Ἡ Μόσχα ἐγνώριζε, ὅπως ἡ Οὐάσιγκτων ἀλλὰ καὶ ἡ ἰσλαμιστικὴ Ἀγκυρα, τὸν ὑπαρξιακὸ φόβο τῆς τελευταίας γιὰ τὴν δημιουργία Μεγάλου Κουρδιστὰν στὶς Νοτιοανατολικὲς καὶ Νότιες ἐπαρχίες τῆς σὲ σύνδεση μὲ τὰ ἐδάφη τῆς Βορείου Συρίας καὶ τοῦ Βορείου Ἰράκ, τὸ ὁποῖον προωθεῖται καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ΗΠΑ (PYD/YPG) ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πλευρᾶς Ἰσραήλ.

v) Ἡ σχέσις Ἀγκύρας-Οὐάσιγκτων ἦτο ἄκρως τεταμένη γιὰ τὸν λόγο αὐτόν, ὅπως καὶ γιὰ τὴν συμπεριφορὰ τῆς Τουρκίας ἡ ὁποία συμαχοῦσε ὑπογείως μὲ τὸ Ντάες καὶ τὴν Γκάμπχετ ἀλ-νάσρα καὶ λοιπὲς τζιχαντιστικὲς ὀργανώσεις στὴν

Συρία, οί όποίες έστρέφοντο και έναντίον τών κουρδικών πολιτοφυλακών και άνταρτών έξυπηρετώντας, εκ του άποτελέσματος, τους στόχους άσφαλείας τής Άγκύρας αλλά όχι πλέον την άμερικανική πολιτική στην Συρία.

vi) Η Άγκυρα συνεπώς, προσπαθούσα να ανατρέψει την ύποστήριξη τών ΗΠΑ στο κουρδικό κίνημα και τo συναφές άντάρτικο στην Βόρειο Συρία, έξεβίαζε τις ΗΠΑ άρνούμενη να δεχθεί την επέκταση τής ΝΑΤΟϊκής άντιπυραυλικής άσπίδος στα έδάφη της, αλλά και διότι κάτι άνάλογο θα άπετελούσε τελικό casus belli για την Μόσχα, με την όποίαν μετά την κατάρριψη του SUKHOI-SU-24M (βλ. φωτο-1) στις 24 Νοεμβρίου 2015, οί σχέσεις είχαν ένταθεί κρισίμως. Συνεπώς ή στάσις της έματαίωνε τους άμερικανονατοϊκούς σχεδιασμούς, μέχρι ή Ουάσιγκτων να άναγκασθεί να αλλάξει την κουρδική πολιτική της.

vii) Συνεπώς, εάν έπετύγχανε τo ΝΑΤΟϊκής έμπνεύσεως και γκιουλενικής ύποβοηθήσεως πραξικόπημα, θα ώλοκλήρωνε την πυραυλική περικύκλιση τής Ρωσίας! Αυτό θα είχε ως άποτέλεσμα την ματαίωση τών ρωσικών σχεδίων για την Συρία, την έπαναπομόνωσή της από τo άδρανοποιηθέν πυρηνικώς Ίρην και την πλήρη κυριαρχία τών ΝΑΤΟϊκών δυνάμεων στην Συρία και την άπώλεια τής ρωσικής ισχύος επί τής Ουκρανίας, με άποτέλεσμα τόν άπόλυτο γεωστρατηγικό ένουχισμό τής Μόσχας!

viii) Το άποτυχόν, όπερετικό πραξικόπημα στην Τουρκία, με δεδομένα τα άνωτέρω, άπετέλεσε εύκαιρία μεγίστη για τo ισλαμοδικτατορικό καθεστώς Ίρντογάν να έπιχειρεί την άπόλυτον κυριαρχία του στο έσωτερικό τής Τουρκίας, έπανεξετάζοντας τόν γεωστρατηγικό προσανατολισμό τής χώρας του προς την μέχρι σήμερα ύπαρξιακή έχθρά του: την Ρωσία του Προέδρου Ποϋτιν. Μεγίστη άνατροπή τών μοντέλων έθνικής άσφαλείας του Δυτικού Κόσμου και τών ΗΠΑ, ιδιαιτέρως!

ix) Η Τουρκία συνεπώς, δέν μπορούσε πλέον να έμπιστεύεται τις ΗΠΑ και τo ΝΑΤΟ, άρα μόνον αυτή ή σπασμοδική κίνησις ένδς —καιροσκοπικού από πλευράς Τουρκίας— τακτικιστικού άναστοχασμού, άπετελούσε έπιλογή για τόν άνορθολογικό κo Ίρντογάν.

Γ. Η εξέλιξις τών άναθεωρητικών τακτικισμών του κ. Ίρντογάν

Λέγω συχνά, κάμνοντας δηλητηριώδες χιοῦμορ, ότι: "Διεθνές Δίκαιο καλείται τo συμφέρον μας, έφωδιασμένο με Στρατό, Ναυτικό και Άεροπορία". Τα έμπρηστικά λεχθέντα έσχάτως από τόν κ. Ίρντογάν είναι γνωστά. Καί δέν εκπλήσσουν τους άναγνώστες τών έπιστημονικών πονημάτων του έκπαρθυρωθέντος από τόν Ίρντογάν, αλλά μονίμως ιδεολογικώς παρόντος, καθηγητού κ. Νταβούτογλου εις τo πόνημά του «Stratejik derinlik. Türkiye'nin uluslararası konumu» («Στρατηγικό βάθος. Η διεθνής θέσις τής Τουρκίας» 2001)⁶. Για τόν Νταβούτογλου, ό "βαλκανικός άξων" και ό "άξων Μεσοποταμίας-Βασόρας" ό όποιος χαρακτηρίζεται, κατά την ίμπεριαλιστική μυθοπλαστική έποψίν του, από "τουρκικούς πληθυσμούς" αλλά και ό "άξων Κύπρου

6. Βλ. Ι. Θ. Μάζης, «Νταβούτογλου και γεωπολιτική», Ηρόδοτος ²2012, σ.σ. 21-23, 29-30

-Μέσης Ανατολής-Ευρασίας»⁷ οί όποιοι επίσης κατ' αυτόν αποτελοῦν ισλαμικοῦ πολιτισμικοῦ ὑποβάθρου ὀθωμανικοὺς «ζωτικὸς χώρος», ἀποτελοῦν ἀπόλυτον προτεραιότητα γιὰ τὴν νεο-ὀθωμανικὴ Τουρκία, ἡ ὁποία ἀναζητεῖ καὶ αὐτὴ (κατὰ τὴν θεμελιώδη φράση τοῦ φόν Μπίλωβ υἱοθετηθεῖσα ἀπὸ τὸν Κάιζερ Γουλιέλμο Β', ποὺ ἐδήλωσε τὴν ἔναρξη τῆς ἀποικιοκρατικῆς πολιτικῆς τῆς Γερμανίας καὶ ὠδήγησε τελικῶς στὸν ναζισμό), μίαν «θέση στὸν ἥλιο»!

Ὁ νέος «Χαλίφης» τῆς Ἀγκύρας, σκέπτεται καὶ πάλιν ἐκβιαστικῶς. Προσπαθεῖ, μὲ τὰ λεγόμενά του πρὸς στιγμὴν, νὰ θέσει τοὺς ὅρους γιὰ μίαν ἐπίκληση τῆς Τουρκίας στὴν Σύμβαση τῆς Βιέννης τοῦ 1969, περὶ δικαίου τῶν Συνθηκῶν, καὶ νὰ προωθήσει τὴν ἄποψη ὅτι οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες, οἱ ἰσχύουσες κατὰ τὴν περίοδο τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης, δὲν ἰσχύουν σήμερον, ἄρα θὰ πρέπει καὶ ἡ συνθήκη νὰ τροποποιηθεῖ, καὶ ὄχι νὰ καταργηθεῖ! Σὲ αὐτό του τὸ ἐγχείρημα, ἀπολύτως ἀσταθὲς νομικῶς, πιστεύει ὅτι θὰ τὸν βοηθήσουν δύο βασικὰ γεωστρατηγικὰ ἐργαλεῖα ἐκβιασμῶν: 1) Ὁ ἐκβιασμὸς τῆς ἐξαπολύσεως τῶν μεταναστευτικῶν ροῶν πρὸς τὴν Ε.Ε. μέσῳ Ἑλλάδος, 2) ὁ ἐκβιασμὸς τῆς Οὐάσιγκτων μέσῳ ἐνὸς τακτικιστικοῦ ἐλιγμοῦ δῆθεν προσεταιρισμοῦ τῆς Μόσχας, τὴν ὁποίαν καὶ θὰ ἐγκαταλείψει ἀμέσως μόλις ἐπιτύχει τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα τῶν ἐδαφικῶν του διεκδικήσεων στὴν Συρία, τὴν Κύπρο, τὸ Αἰγαῖο καὶ τὴν οὐδετεροποίηση τῆς Ἑλληνικῆς Θράκης. Ἡ Μόσχα δὲν ἀντιδρᾷ εἰσέτι στίς προφανεῖς αὐτὲς βλέψεις τοῦ Ἑρντογάν, διότι, θεωρεῖ, πιθανῶς, ὅτι τὴν ἐξυπηρετοῦν στὴν ὑβριδικὴν της ἄμυνα, ἔναντι τοῦ ΝΑΤΟ, καὶ τῆς ἐχθρικῆς, νεο-ψυχροπολεμικῆς εἰς βάρος της, Οὐάσιγκτων. Πρέπει ὅμως νὰ ἀντιληφθεῖ ἡ Μόσχα, ὅτι ὁ κ. Ἑρντογάν κερδίζει χρόνο εἰς βάρος της, καὶ πιθανῶς ἐδαφικὰ καὶ στρατηγικὰ ἐρείσματα, τὰ ὁποῖα θὰ στραφοῦν τελικῶς ἐναντίον τῆς Ρωσσίας, ὅταν ὁ «Χαλίφης» τῆς Ἀγκύρας, μὲ μία νέα πιρουέττα, θὰ ἐπανέλθει εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ΝΑΤΟ ὅπου καὶ ἀνήκει. Οὐδέποτε ἡ Τουρκία θὰ πιστεύσει εἰς μίαν πραγματικὴν συμμαχίαν μὲ τὴν Μόσχα, ἀπλῶς διότι ἡ Γεωγραφία, καὶ συνεπῶς καὶ ἡ Γεωπολιτικὴ εἶναι μὴ μεταβλητὰ μεγέθη στὴν ἀνάγνωση τῶν διακρατικῶν ἀνταγωνισμῶν.

Εἶναι ὅμως προφανές, ὅτι ἡ ὅποια παραπομπὴ στίς προβλέψεις τῆς Συμβάσεως τῆς Βιέννης (1969), πρέπει νὰ λάβει ὑπ' ὄψιν της τὰ κατωτέρω:

3. Ἡ Λωζάννη εἶναι μιὰ πολυμερὴς διεθνὴς Συνθήκη, τῆς ὁποίας «μέρη» εἶναι, πέρα τῆς Τουρκίας, καὶ ἄλλα κράτη⁸, ποὺ τυγχάνει νὰ ἔχουν ὑπογράψει τὴν Σύμβαση τῆς Βιέννης γιὰ τὸ Δίκαιο τῶν Συνθηκῶν (1969) καὶ ἄρα δεσμεύονται καὶ συμβατικῶς ἀπὸ τὶς προβλέψεις της. Πολλῶ δὲ μᾶλλον, καθ' ὃ μέτρον τινὲς ἐξ αὐτῶν τῶν προβλέψεων ἀπηχοῦν καὶ διεθνὲς ἔθιμον, καὶ ἄρα ἔχουν ἐνισχυμένη ἰσχύ, ἀκόμη καὶ μεταξὺ τῶν νομικῶν ὑποκειμένων τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου καὶ δὴ κρατῶν ποὺ δὲν τὴν ἔχουν ὑπογράψει.

4. Σημειώνεται ὅτι ἡ Λωζάννη, ὡς συμβατικὸ κείμενον πολυμεροῦς συμφωνίας

7. Ἐνθ' ἄν., σ.σ. 44-47.

8. Ὑπεγράφη ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους i) τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας, ii) τῆς Γαλλίας, iii) τῆς Ἰταλίας, iv) τῆς Ἰαπωνίας, v) τῆς Ἑλλάδος, vi) τῆς Ρουμανίας, vii) τοῦ Σερβο-Κροατο-Σλοβενικοῦ κράτους, viii) τῶν ΗΠΑ, ix) τῆς Τουρκίας, x) τῆς Βουλγαρίας, xi) τῆς ΕΣΣΔ, xii) τοῦ Βελγίου καὶ τῆς xiii) Πορτογαλίας.

είρηνης, δὲν περιέχει ρητὲς προβλέψεις γιὰ λύση, ἢ τετρατισμὸ τῆς, ἢ ἀκόμη καὶ γιὰ ἀποχώρηση ἑνὸς ἢ περισσοτέρων ἐκ τῶν συμβαλλόμενων κρατῶν ποὺ τὴν ὑπέγραψαν. Οὔτε καὶ γιὰ ἀναστολὴ ἐφαρμογῆς τῆς μὲ τὴν συναίνεση ἢ τὴν ἐπιμέρους συμφωνία κάποιων ἐκ τῶν μερῶν. Διατρέχοντες ἀπλῶς τὸ κείμενο τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης (πάντα μὲ γνώμονα τὶς σχετικὲς προβλέψεις τῆς Βιέννης) διαπιστώνεται ὅτι κάθε ἄλλο παρὰ συντρέχουν συμβατικὲς προβλέψεις ὡς διέξοδοι «λύσεως» τῆς Συμφωνίας (βλ. ἄρθρα 56, 57 καὶ 58 τῆς Συμβάσεως τῆς Βιέννης), ἢ ὅτι ἔχει βάση ἢ προοπτικὴ συνάψεως μιᾶς νέας - διαδόχου συνθήκης ἢ ὁποία θὰ τὴν ὑποκαθιστᾷ πλήρως (ἄρθρο 59 Βιέννης), μιὰ προοπτικὴ γεωπολιτικῶς ἀπολύτως ἀπίθανη στὴν παροῦσα συγκυρία. Γιὰ τὴν πληρότητα τῆς ἐνημερώσεως, γενικῶς σημειώνεται ὅτι —ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως καὶ μόνον— εἶναι πιθανὴ / δυνατὴ ἢ μόνιμος ἀναστολὴ τοῦ πλαισίου τῆς Λωζάννης λόγῳ ἀδυναμίας ἐκτελέσεως / ἐφαρμογῆς τῶν προβλέψεων τῆς (ἄρθρον 61), ἢ, ἀπὸ πρακτικῆς ἐπόψεως, εἶναι δυνατὴ ἢ «ἀναστολὴ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἢ ἡ λήξις τῆς» μόνον διὰ τῆς de facto παραβιάσεως τῆς (ἄρθρο 60).

5. (Ὄρθο)λογικῶς λοιπὸν βασιμῶς τεκμαίρεται ὅτι, ἢ μόνη ρεαλιστικὰ πιθανὴ δυνατότης πολιτικῶς ἀποδεκτῆς «παρακάμψεως» τοῦ πλαισίου τῆς Λωζάννης (μέσω τῶν δηλώσεων Ἑρντογάν) εἶναι ἡ ἐπίκλησις τῶν προβλέψεων τοῦ ἄρθρου 62 αὐτῆς, δηλαδὴ τῆς ρήτρας περὶ τῆς «θεμελιώδους ἀλλαγῆς τῶν περιστάσεων» («Fundamental change of circumstances») ἀπὸ τὴν χρονικὴ περίοδο τῆς συνάψεώς τῆς. Ὁ εὐρύτερα καὶ ἀόριστα πολιτικὸς ὅμως χαρακτῆρ τῶν ἐν λόγῳ δηλώσεων, οἱ ὁποῖες τοῦλάχιστον πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἠκολουθήθησαν ἀπὸ συγκεκριμένους διπλωματικὲς ἐνέργειες ποὺ θίγουν οὐσιαστικῶς τὸ πλαίσιον τῆς Λωζάννης μὲ τὴν δέουσα νομικὴ αἰτιολόγησι καὶ τεκμηρίωσι, καθιστᾷ σκόπιμο τὴν ἀνάγνωσή τους ἀπὸ τὴν πολιτικὴ/γεωπολιτικὴ καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν στενὰ νομικὴ τους ἐρμηνευτικὴ σκοπιὰ.

«Αναθεωρητικὸν» ἐπιχείρημα

6. Ἐτσι, τὸ ἀνωτέρω ἐν προκειμένῳ «πολιτικῶ» χαρακτῆρος «ἀναθεωρητικὸ» ἐπιχείρημα κατὰ τοῦ πλαισίου τῆς Λωζάννης (ὅπως αὐτὸ ἐτέθη ἀπὸ τὶς δηλώσεις Ἑρντογάν), ποὺ θεωρητικῶς συμπεριλαμβάνεται ὡς συμβατικὴ νομικὴ πρόνοια στὸ κείμενο τῆς Βιέννης, μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθεῖ ὅταν καὶ μόνον συντρέχουν οἱ προϋποθέσεις τοῦ συναφοῦς ἄρθρου, ἀφοῦ βεβαίως τύχει βασιμῶς ἐπικλήσεως ἀπὸ κράτη Μέρη τῆς Σύμβασης τοῦ 1969, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τρίτα κράτη, στὸ μέτρο ποὺ εἶναι εὐρύτερα ἀποδεκτὸς ὁ ἐθμικὸς χαρακτῆρ τῆς ἐν λόγῳ νόρμας.

Ἀπὸ ὅσο εἶναι μέχρι τώρα γνωστὸ, τέτοια ἀμιγῶς νομικὴ ἐπίκλησις δὲν ἔχει λάβει χώρα.

Πιστεύει ὁ Ἑρντογάν ὅτι, χρησιμοποιῶντας καὶ τὰ δύο προαναφερθέντα γεωστρατηγικὰ του ἐργαλεῖα ἐκβιασμοῦ, θὰ τὸν στηρίξουν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῶν ἐγχειρημάτων του. Ὅλα εἶναι δυνατὰ ἀπὸ μιὰ κλινικὴ περίπτωσι, ὅπως ὁ ἰσλαμοσυντηρητικὸς Ἑρντογάν, ὁ ὁποῖος ἀγωνίζεται κυρίως νὰ διασώσει τὸ κεφάλι του, παρὰ τὸν λαὸ του...